

Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium

HONVÉDELMI ALAPISMERETEK

HELYI TANTÁRGYI TANTERV

NÉGY ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS

9-12. ÉVFOLYAM

A tantárgy ÓRAKERETE:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>		
9.	1	36		
10.	1	36		
11.	2	72		
12.	2	62		

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
9.	1	36	36	36
10.	1	36	36	36
11.	2	72	72	72
12.	2	62	62	62

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

Az 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet módosításához készített, és az Oktatási Hivatal honlapján található kerettantervben található gimnázium 9-12. évfolyama részére kiadott, majd 2025. szeptember 1-től átdolgozott honvédelmi alapismeretek tantárgyi kerettanterv alapján készült az intézmény helyi tanterve.

Az Oktatási Hivatal honlapján található kerettantervek a NAT 2020 szabályozásával, tartalmával összhangban állnak.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: Varsányi Gyula

A helyi tanterv tantárgyi tantervének áttekintése

9. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többletóraszám (±)	Témakör összidőkerete
Alaki felkészítés I.	5		5
Hadtörténeti alapismeretek	15		15
Túlélési alapismeretek, táborozástechnika	15		15
Ismétlés, ellenőrzés	1		1
Évfolyam összesen	36		36
10. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többletóraszám (±)	Témakör összidőkerete
Löelmélet	10		10
Katonai testnevelés	3		3
A Magyar Honvédség	22		22
Ismétlés, ellenőrzés	1		1
Évfolyam összesen	36		36
11. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többletóraszám (±)	Témakör összidőkerete
Bevezetés	5		5
Egészségügyi ismeretek	16		7
Kibertudatossági alapismeretek	7		7
Haditechnikai ismeretek	18		18
Térkép – és tereptani alapismeretek	30		30
Ismétlés, ellenőrzés	5		5
Évfolyam összesen	72		72
12. évfolyam:			

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többletóraszám (±)	Témakör Összidőkerete
Bevezetés	2		2
Alaki felkészítés II.	4		4
Egészségügyi ismeretek	9		9
Biztonságpolitikai és válságreagáló alapismeretek	20		20
Általános katonai ismeretek	17		17
Hadijogi alapismeretek	7		7
Ismétlés, ellenőrzés	3		3
Évfolyam összesen	62		62

Honvédelmi alapismeretek kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára

A hazaszeretet, a hazafiság érzése meghatározó szerepet játszott népünk történelmében, és a mai napig fontos része magyarságunknak. Minden történelmi korszakban találhatunk példát a haza tévőleges védelmére, hősie tettekre, illetve a szülőföldhöz való ragaszkodás megnyilvánulásaira. A magyarság fennmaradása annak is köszönhető, hogy a felnőt nemzedék minden korban át tudja adni azt a gazdag történeti hagyományt, amely példát és lelkesítő ösztönzést ad az új nemzedékek számára is. Élő nemzeti közösségben élni, a Kárpát-medence természeti szépségét, kultúránk különlegességét, a közösség megtartó erejét megtapasztalva az új generációkban is kialakul egy stabil értékrend, egyfajta értékközösség. Ez az értékközösség képes megteremteni az érzelmi hátteret az aktív hazafisághoz, a hazáért való tenni akaráshoz és önfeláldozáshoz.

A hazaszeretet és a hazafiság fogalmának ma is megvan a jelentése és jelentősége; a 21. században is képesnek kell lenni arra, hogy minden fiatal példát és hitet kapjon a hazához való ragaszkodáshoz és hűséghez. Egy mai fiatal számára a modern, globalizált világ és az Európai Unió az élet természetes közegét jelenti. Megismerkedhet más kultúrákkal, utazhat, munkát vállalhat és szabadon le is telepedhet Európa országaiban. Az elmúlt évtizedek közvetlen fegyveres konfliktusoktól mentes, de a mélyben szunnyadó feszültségekkel terhelt időszaka után a 2020-as években újra nagyobb figyelem fordult a védelmi képességek fejlesztésére, illetve a honvédség szerepére: az évtizedek feszültségei felszínre kerültek, és nyílt fegyveres konfliktusokról szólnak a híradások. A közelmúltban végbement változásokhoz, a fiatalok motivációs és aktív tudásszintjéhez alkalmazkodva kell élményszerű és hiteles hazafias nevelést adni a középiskolai korosztálynak. Hozzá kell segíteni a tanulókat ahhoz, hogy megértsék, mit jelent a hazafiság, és olyan tartalmak hangsúlyozását kell előtérbe helyezni, amelyek megragadják a 21. században született korosztályok értelmi és érzelmi érdeklődését egyaránt. A tanulóknak meg kell ismerniük, miként válhatnak értékesebb személyiséggé azon élmények által, amelyeket a cselekvő hazaszeretet adhat számukra. Ugyanakkor fontos, hogy felismerjék: a jó hazafisághoz hozzátartozik az is, hogy tudják: Magyarország védelme szükség esetén minden állampolgárnak egyéni és társadalmi kötelessége.

A honvédelmi alapismeretek közismereti tantárgy tanítása és a tantárgyra épülő választható érettségi vizsga hozzájárul a fiatalok állampolgárságra, demokráciára neveléséhez is: tantárgyi keretek között biztosítja, hogy a 14-18 éves korosztály megismerkedjen állampolgári kötelezettségeivel, kézzelfogható tartalmat biztosítva ezzel a középiskolákban megvalósuló honvédelmi nevelésnek is.

A tantárgy tanítása lehetővé teszi, hogy a tanuló megismerje és elsajátítsa Magyarország biztonság- és szövetségi politikájának jellemzőit, a honvédelemmel összefüggő szabályokat, a Magyar Honvédség felépítését, technikai eszközeinek jellemzőit és feladatrendszerét, a katonai értékek és hagyományok alapjait. Emellett hozzájut olyan értelmi-érzelmi munícióhoz is, ami a közösségen belüli szerepét, illetve az egyéni felelősséget értelmezi, egyben bemutatja a társadalom és egyén ellenálló-képességének, kulturális beágyazottságának alapjait. Ezen ismeretekkel kialakul és folyamatosan erősödik a haza és a honvédelem iránti elkötelezettsége.

A honvédelmi alapismeretek tananyag elsajátítása során a diákoknak képesnek kell lenniük többek között a katonai terminológia szakszerű alkalmazására. A tantárgy – az általános közismereti tantárgyaktól némileg különböző megközelítéssel – segíti a diákokat abban, hogy különböző források felhasználásával gondolatmenetüket írásban és szóban összefüggően kifejezhessék, kiselőadásokat tartsanak, különböző erkölcsi és technológiai problémákat vessenek fel, érveljenek, magyarázzanak. Ugyanakkor olyan gyakorlati ismeretekhez is hozzájutnak, mint pl. az elsősegélynyújtás alapjai, az alapvető alaki fogások, a terepen való tájékozódás és táborozástechnikai ismeretek, testnevelés, lövészet alapjai. Ennek érdekében a tananyag az alábbi tanítási stratégiákat, módszertanokat alkalmazza:

- a hasonlóságok és különbségek bemutatása, azonosítása és kerestetése;
- a lényeges információk kiemelése és összefoglalása;
- rendszeres ismétlés és megerősítés;
- otthoni feladatadás és gyakorlás;
- digitális ismeretforrások alkalmazása, forráskritika;
- kooperatív tanulásszervezés;
- egyéni és csoportos projektfeladatok kidolgozása;
- terepmunka és terepgyakorlat;
- elméleti ismeretek gyakorlatban történő alkalmazása, begyakorlása;
- a tanulási célok és követelmények előzetes meghatározása;
- a lényegre történő orientáció kérdések segítségével.

A tananyag kidolgozása során fontos szempont volt a diákok kognitív fejlődési törvényszerűségeinek figyelembevétele. A feladatok egy része olyan kutatómunkát is tartalmaz, amely hasonló ismeretek megszerzését jelöli meg feladatként. A tantárgy tanításához szorosan kapcsolódnak a Honvéd Kadét Program keretében megvalósuló szabadidős foglalkozások, amelyek lehetőséget biztosítanak a tanórán megismert elmélet gyakorlatban történő fejlesztésére is.

9-10. évfolyam

Tematikai egység	1. Alaki felkészítés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Testnevelés és sport tantárgyból a rendgyakorlatok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg az alaki tevékenység szerepét és jelentőségét a katonák kiképzésében és életében. Alaki mozdulatok elsajátítása álló helyben, mozgásban egyénileg és raj kötelékben.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek

- Annak bemutatása, hogy a napi életben miért van különös jelentősége az egységességnek és a fegyelemnek. - Az egyénileg végrehajtandó alaki mozdulatok elsajátítása a gyakorlatban. -A tiszteletadás, a jelentés és jelentkezés gyakorlása, elsajátítása egyénileg. - Alakzatok megalakítása, sorakozó végrehajtása. - Egy katonai ünnepség forgatókönyvének elkészítése. - Díszelgéssel kapcsolatos alaki mozzanatok ismerete, alkalmazása a gyakorlatban.	- Az alakiség alapfogalmai. - Vigyázz! Pihenj! parancsokra történő szabályos tevékenység. - Fordulatok állóhelyben. -A tiszteletadás módozatai, a jelentés, jelentkezés legfontosabb szabályai. - A katonai ünnepségek legfontosabb mozzanatai. - Díszelgéssel kapcsolatos alaki mozzanatok.
Kulcsfogalmak	Alakiség, alakzat, oszlop, vonal, térköz, távköz, tiszteletadás, tisztelgés, fővetés, főhajtás, Magyarország lobogója, csapatzászló, dízlépés, katonai ünnepség, díszalegység, katonai eskü, tisztavatás.

Tematikai egység	2. Hadtörténelmi alapismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tantárgyból a magyar és egyetemes történelemre vonatkozó, az általános iskolában tanult ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tudatosodjon a tanulóban, hogy a magyar katonanemzet, és a honvédelem minden történelmi időben a nemzet fennmaradását szolgálja. Az egyes korszakok bemutatása egy-egy konkrét hadieseményen keresztül. Ismerje, hogy a középkorban a Magyar Királyság meghatározó katonai hatalom volt, egészen Hunyadi Mátyás haláláig. Tudja, hogy – bár 1526-tól a magyar állam elvesztette önállóságát – a magyar katonai vitézség – 1526 előtt és azt követően egyaránt – ismert és elismert volt nemzetközi vonatkozásban is, amit akár a dinasztikus háborúk, akár a magyar szabadságért vívott küzdelem, akár a világháborúk során lezajlott számos ütközet és csata is bizonyít. Ismerje a hősök tiszteletének, hagyományainknak, nemzeti és katonai ünnepeinknek a jelentőségét.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A hadi cselekmények fontosságának megértése, taktika és harcászat jelentősége. A történelem alakulásában. - Női szerepek jelentőségének megismerése a magyar hadtörténetben. - A katonai nevelés és oktatás szükségességének és fontosságának a felismerése. - A honfoglalás hadi jellegének megértése, az európai hadjáratok korának megismerése a Brenta folyónál lezajlott csata (Brenta folyó, 899) bemutatásán keresztül. - A magyar szállásterület határainak megszilárdítása a győztes pozsonyi csata bemutatásán keresztül (pozsonyi csata, 907). - Az Árpád-kori ország védelmi rendszerének megismerése a muhi csata bemutatásán keresztül (Muhi csata, 1241). - A lovagi kultúra jelentőségének megismerése. Szent László-kultuszának tudatosítása és I. (Nagy) Lajos szerepének ismerete az itáliai hadjárat (Aversa ostroma 1350) tükrében. - A késő középkori Magyar Királyság törökellenes harcainak megismerése 1526-ig, a nándorfehérvári diadalon keresztül (Nándorfehérvár, 1456). - Az oszmán-magyar háborúk hadtörténeti érdekességeinek, következményeinek megismerése a várháborúktól a Rákóczi-szabadságharcig Eger ostromán keresztül (Eger, 1552).		- Ósmagyar taktika és fegyverzet, a sztyeppei harcmodor; - A honfoglalás folyamata 895-907 között; - Államalapítás, honvédelmi harcok, tatárjárás; - Lovagi harcmodor, lovagi kultúra, várépítésszét, végvárrendszer, telekkatonaság, zsoldosok; - Hunyadiak harcai, Mohács 1526; - Végvári harcok, vitézek, a várépítésszét változásai, a huszárság születése, a magyar hajdúk, valamint a tüzérség szerepe, várostromok, az ország felszabadítása; - a kuruc mozgalom, a szabadságharc eseményei, a kurucok harcászata, a reguláris hadsereg hiányának következményei; - a kisháború, mint az ősi magyar harcászat korszerű formája; - a honvédsereg szervezése, Pákozd, a tavaszi hadjárat, a budai vár elfoglalása, Görgői, mint hadvezér; - Magyarország kényszerhelyzete az Osztrák-Magyar Monarchiában, Tisza István szerepe a háború kitörése kapcsán; haditervek és háború három fronton; védelmi harcok, kiemelkedő magyar helytállás/sikerek: kárpáti csaták, Przemysl, gorlicei áttörés; Erdély védelme; Isonzó-csaták, caporettói áttörés; tengeri műveletek – Zenta küzdelme, Otranto; területi integritásért vívott harc 1918/1919-ben: Székely Hadosztály, balassagyarmati felkelés, északi hadjárat; - területi revízió fegyveres elemei, Honvédség tevékenysége idegen földön 1941-1944, védelmi harcok a Kárpátokban és Magyarországon, Budapest ostroma, Szent László hadosztály tevékenysége, ellenállás a Vértesben; -1956-os előzmények, tüntetéssorozatból fegyveres felkelés, városi gerillaharc sajátosságai, magyar Néphadsereg és az ÁVH szerepe, szovjet Vörös Hadsereg Magyarországon és részvétele a felkelés leverésében;

- Buda visszafoglalását lehetővé tévő okok és tényezők felismerése. - Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér tevékenységének, valamint jelentőségének tudatosítása, a felszabadító háborúk ismerete (Buda, 1686). - A szabadság és honvédelem összefüggéseinek tudatosítása. - A Rákóczi-szabadságharc jelentőségének megismerése a labanc főparancsnok, Max Stahremberg elfogásán keresztül (1708). - A huszárok fénykorának fontossága a 18. században. Hadik András berlini portyájának ismerete. - Az 1848/49-es szabadságharc hőseinek tudatosítása. Buda visszafoglalásának jelentősége (Buda visszafoglalása, 1849). - A magyar katonák szerepének megismerése az első világháborúban a limanovai csatán keresztül. A hadműveletek összefüggéseinek ismerete (limanovai csata, 1914). - A Magyar Honvédség II. világháborús szerepe Kárpátalja visszafoglalásától az 1944/45. évi hadműveletekig a tordai csata tükrében (tordai csata, 1944). - Az 1956-os események ismerete. Népfelkelés és városi gerillaháború, budapesti utcai harcok, és ennek következményei a magyar politikában. - A hagyománytisztelet és katonai hőskultusz fontossága. A katonai hagyományok és az örökség fenntartásához kapcsolódó pozitív attitűd.	- a katonai vitézség tisztelete a középkori legendáktól, balladáktól kezdve a modern korig, az 1945-ös cezúra és az 1990 utáni újramezítés a katonai hőskultuszban, Hősök napja, Honvédelem napja, fegyvernemi védőszentek; - magyar nők a honi hadtörténelemben Rozgonyi Cicellétől Wittner Máriaig, ellátó, ápoló tevékenység, családfenntartó és gazdálkodó háború idején
Kulcsfogalmak	Honfoglalás, végvárrendszer, tavaszi hadjárat, fegyveres semlegesség elve, Nándorfehérvár, Kenyérmező, Mohács, Budavár bevétele, Zrínyi Miklós, Limanowa, Uzsok, Úzvölgy, Ojtozi-szoros, Caporetto, Doberdó, Gorlice, Torda, Szent László hadosztály, Hősök napja, Honvédelem napja.

Tematikai egység	3. Túlélési ismeretek, táborozástechnika	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Általános iskolában természetismeret, valamint biológia-egészségtan tantárgyakból az emberi test működéséről, az éh- és mérgező növényekről, a környezeti tényezők élőlényekre kifejtett hatásáról tanultak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sikeres túléléshez szükséges képességek fejlesztése, a túlélőt érő hatások és a túlélést befolyásoló körülmények megismertetése. Alapvető táborozástechnikai ismeretek elsajátítása a gyakorlatban.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- Csoportmunkában annak megvitatása, hogy milyen esetekben kerülhet egy átlagember túlélési helyzetbe. - Példák segítségével annak bemutatása, hogy a katonát rendkívüli helyzetekben milyen hatások érhetik. - A túlélőfelszerelés összeállításának szabályai, a felszerelés elemeinek bemutatása. - Csoportmunkában egy konkrét túlélési helyzet teendőinek megtervezése, az alapvető túlélési technikák bemutatása. - Az álcázási és táborozástechnikai ismeretek gyakorlása a szabadban: - egyszerű személyi álcázás elkészítése; - egyszerű víztisztító berendezés összeállítása;		- A túlélés alapjai, a rendkívüli helyzetekben követendő eljárások. - Túlélőfelszerelés elemei. - Víznyerési lehetőségek a természetben. - Élelemszerzési lehetőségek a természetben, éh- és mérgező teszt. - Tűzrakóhely kialakítása, tűzgyújtás. - Alapvető csomók a túléléshez. - A menedék jelentősége a túlélési helyzetekben. - Álcázás, rejtőzködés szabályai.

- alapvető csomók elkészítése; - egyszerű menedék elkészítése; - tűzrakóhely kialakítása.	
Kulcsfogalmak	Fizikai és pszichikai felkészülés, motiváció, túlélés, szükségfegyver, menedék, ehetségi teszt, személyi álcázás, hangálcázás, fényálcázás, szagálcázás, mozgás és nyomok álcázása.

Tematikai egység	4. Lőelmélet	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Fizika tantárgyból a légellenállásról, a gravitációról, az erőről és az ellenerőről tanultak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető lőelméleti ismeretek elsajátítása, a lövés lényegi folyamatának megismerése. A löszerek fő típusainak megismerése. A lőfegyverhasználatra vonatkozó alapvető biztonsági rendszabályok elsajátítása.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- Annak megértése, hogy a lövés mindig emberi döntés következménye, amelyért a felelősséget a döntést meghozó személynek kell viselni. - A lövés jelenségének, folyamatának, időszakainak jellemzése ábra segítségével. - A röppályaelemek azonosítása egyszerűsített röppályavázlat alapján. - A ballisztikus röppálya alakjának, legfontosabb jellemzőinek ismerete. - A célzás, célzási hibák, célzáshelyesbítés lényegének ismerete. - A pontos lövés feltételeinek ismerete, a pontos lövés és a szórás kép közötti összefüggés felismerése. - A tüzelési testhelyzetek kialakítása, gyorsaságának és stabilitásának ismerete. - Lövészeten betartandó alapvető biztonsági rendszabályok ismerete. - A gyalogsági fegyverek löszereinek felosztása és ismerete, az éleslőszer főbb részeinek felismerése ábra alapján. - A vaklőszer, az oktatólőszer és a különleges lövedékek megkülönböztetése ábra alapján.		- A ballisztika és a lövés fogalma. - A tűzfegyverekkel leadott lövés folyamata, időszakai, jelenségei. - A külső és a belső ballisztika fontosabb elemei. - A röppálya elemei, irányzék típusok, fedett- és holttér jellemzői. - A lövedékre ható erők, a normál és különleges löviszonyok jellemzői, jelentőségük. A különleges löviszonyok okozta eltérések helyesbítése. - A domináns szem fogalma, célzás nyílt irányzékkel, célzási hibák fajtái. - A szórás és okai. A középső találati pont meghatározása. A pontos lövés és feltételei. - A tüzelési testhelyzetek. - Alapvető biztonsági rendszabályok. - Gyalogsági fegyverek löszereinek felosztása. - A löszerek általános felépítése, főbb részei.
Kulcsfogalmak	Ballisztika, röppálya, fedett tér, holttér, normál löviszony, különleges löviszony, csapott célgömbbel való célzás, szórás, tüzelési testhelyzet, éleslőszer, kisegítő löszerek, vaklőszer, oktatólőszer, hüvely, lőportöltet, csappantyú, lövedék, normál lövedék, különleges lövedék.	

Tematikai egység	5. Katonai testnevelés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Testnevelés és sport tantárgyból az állóképesség-fejlesztésről, továbbá az önvédelmi és küzdőfeladatokról tanultak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A katonák fizikai felkészítésének, a katonai testnevelés, kiképzés jellemzőinek megismerése. Az erőnlétfejlesztés alapelveinek elsajátítása. Az önvédelmi fogások jelentőségének megismerése a katonai közelharcban.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A jó erőnlét szükségességének ismerete a katonai kiképzettségben. - A katonai szolgálat létesítéséhez szükséges alapvető mozgásformák és követelményeik megismertetése. - Hatékony állóképesség-fejlesztési gyakorlatok elsajátítása. - Az önvédelmi fogások jelentőségének felismerése a katonai közelharcban és küzdőgyakorlatokban. - A szabályok, biztonsági követelmények és a küzdekkel kapcsolatos rituálék betartása.		- A katonai testnevelés célja. - Edzésalapelvek az erőnlétfejlesztéshez. - Az egészséges életmód alapelemei. - 3200 m síkfutás, mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, hanyatt fekvésből felülés követelményszintjei, szabályos végrehajtásuk, teljesítésükre vonatkozó sajátos szabályok. - Biztonsági rendszabályok. - A katonai közelharcban szereplő önvédelmi fogások. - Élettani pontok. - A test, mint fegyver (támadó felületek). - Eszközök alkalmazásának elvei a katonai önvédelemben.

- A veszélyhelyzetek kerülésének, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom jelentőségének megértése. - A katonai önvédelem alapelveinek megismerése. - A saját testünk tudatos „használata” és megóvása.	
Kulcsfogalmak	Testgyakorlás, fizikai felkészültség, erőnlét, állóképesség, egészséges táplálkozás, önvédelem, harcképtelenség, állasküzdelem, földharc.

Tematikai egység	6. A Magyar Honvédség	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Történelem tantárgyból a magyar haderővel kapcsolatos ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak tudatosítása, hogy szükség esetén a haza védelme minden állampolgár kötelessége. Az Alaptörvényben és a honvédelemről szóló törvényben rögzített állampolgári kötelezettségek megismerése. A katonai szervezetek csoportosításának, a Magyar Honvédség felépítésének és vezetésének megismerése. Megismertetni a Magyar Honvédségben jelen lévő szolgálati jogviszonyokat, azok létesítésének feltételeit. A katonai pálya szépségeinek, vonzerejének hangsúlyozása.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A különleges jogrendi időszakok megismerése. - A honvédelmi kötelezettségek rendszerének megismerése. - A Magyar Honvédség feladatainak ismertetése, fegyverrel és fegyver nélkül. - A katonai kötelékek csoportosításának végrehajtása méreteik szerint. - A legfontosabb katonai kötelékek csoportosítása feladatrendszerük szerint. - A szárazföldi katonai szervezetek feladatai és a szervezeti felépítéseik közötti összefüggés értelmezése. - A légierő kötelékeinek csoportosítása képességeik és feladataik szerint. - A logisztika fogalmának értelmezése a katonák tevékenységében. - A Magyar Honvédség szervezeti felépítésének, vezetési rendszerének megértése. - A Magyar Honvédség személyi állományának, összetételének megismerése. - A magyar haderőben meglévő szolgálati viszonyok megértése. - A Magyar Honvédségbe való felvétel feltételeinek tudatosítása, a katonai pálya által biztosított előnyök, megbecsültség megértése. - A hivatásos, a szerződéses és a tartalékos jogviszony közötti különbségek ismerete. - A Honvéd Kadét Program rendszerének és céljának megértése. - A katonák kiképzési rendszerének megismerése, megérteni annak jelentőségét a haderőn belül.		- A különleges jogrend felosztása, jogi szabályozása és főbb jellemzői. - A honvédelmi kötelezettségek csoportosítása. - A Magyar Honvédség fegyverrel és fegyver nélkül végrehajtott legfontosabb feladatai. - A raj, a szakasz, a század, a zászlóalj, az ezred és a dandár jellemzői. - A szárazföldi harci erők, a harci támogató és a harci kiszolgáló-támogató erők jellemzése, feladatai, egység szintű szervezeteik. - A fegyvernemi védőszentek jelentősége. - A légierő kötelékeinek felosztása, jellemzőik, egység szintű szervezetei. - A Magyar Honvédség szervezeti felépítése, vezetői-, irányítói szervezetei. - A Magyar Honvédség állományára vonatkozó sajátosságok, szolgálati viszonyok jellemzői béke- és háborús időszakban. - Állománykategóriák és rendfokozati csoportok, a rendfokozatok jelölése. - A hivatásos, a szerződéses és a tartalékos jogviszony jellemzői. - A Honvéd Kadét Program célja, felépítése, szintjei. - A szolgálatvállalás általános követelményei, a jelentkezés módja, a jelentkezés folyamata. -A tartalékos, a honvéd tiszt- és altisztjelölt és a szerződéses felvételi eljárás eltérései. - A katonák kiképzési rendszere, az alapkiképzés, szakkiképzés, gyakorlatok, egyéni és kötelékkiképzés jellemzői.
Kulcsfogalmak	Különleges jogrend, békeidőszak, nem rendkívüli jogrend, hadiállapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, hadkötelezettség, polgári védelmi kötelezettség, kötelék, raj, szakasz, század, zászlóalj, ezred, dandár, parancsnok, törzs, vezénylőzászlós, lövész, harckocsizó, tüzér, felderítő, légvédelmi kötelék, vegyivédelmi kötelék, híradókötelék, műszaki kötelék, elektronikai harci kötelék, fegyvernemi védőszentek, logisztika, haderőnem, harci kötelék, harci támogató kötelék, harci kiszolgáló-támogató kötelék, szárazföldi erők, légierő, összefegyvernemi kötelék, hivatásos katona, szerződéses katona, tartalékos, honvéd tisztjelölt, altisztjelölt, hadköteles, honvédkadét.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló - képes a tanult alaki mozgások szabályos végrehajtására a gyakorlatban, - képes felidézni a magyar hadtörténelem jeles eseményeit, az I. és II. világháború magyar vonatkozásait, - ismeri a Hősök napját és a Honvédelem napját, érti a fegyvernemi védőszenetek jelentőségét, - ismeri a túlélés és menedékpítés alapjait, ismereteit képes a gyakorlatban is alkalmazni, - megismeri a löelmélet alapjait, tisztában van a lövészet legfontosabb biztonsági rendszabályaival, - elsajátítja az erőnlétfejlesztés edzés alapelveit, - megismeri Magyarország honvédelmi rendszerének fontosabb elemeit, azok működését, - tisztában van az állampolgárok egyes honvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeivel, - a honvédelem rendszerének ismeretében megérti és elfogadja, hogy mit jelent napjainkban az egyén szintjén a hazafiság és a hazaszeretet, - tisztában van azzal, hogy a honvédelem nem egyenlő a Magyar Honvédséggel, megismeri a Magyar Honvédség helyét és szerepét a honvédelem rendszerében, - megismeri a Magyar Honvédség feladatrendszerét, felépítését, a Magyar Honvédségben rendszeresített rendfokozatokat, amelyeket képes a gyakorlatban is felismerni, - tisztában van a katonává válás lehetőségeivel és adottságaival, - a valóságnak megfelelő ismereteket, életszerű tapasztalatokat szerez a szerződéses, a hivatásos és a tartalékos katonák tevékenységéről, életéről, problémáiról és sikereiről, - szert tesz olyan gyakorlati ismeretekre, amelyek segítenek fejleszteni az önfegyelmet, a kitartást, valamint olyan általános katonai műveltségre, amely segíti őt eligazodni a napi történésekben, - képes a tanult témákról írásban és szóban gondolatait összefüggően kifejtetni, fogalmak, képek és források felhasználásával összehasonlításokat és elemzéseket készíteni.
---	---

11-12. évfolyam

Tematikai egység	1. Haditechnikai ismeretek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	„A Magyar Honvédség” és a „Löelmélet” című tematikai egységek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A fegyvertörténet legfontosabb állomásainak, a legfontosabb haditechnikai eszközök fogalmának, főbb jellemzőinek ismerete. A köznyelvben gyakran szinonimaként használt haditechnikai eszközök fogalmi elhatárolása. A Magyar Honvédségben használt kiemelt jelentőségű haditechnikai eszközök legfontosabb képviselőinek felismerése ábra vagy kép segítségével, főbb tulajdonságaik megismerése.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- Megismertetni a fegyverek fejlődéstörténetének legfontosabb állomásait. A legfontosabb újítások jelentőségének felismerése. - Annak tudatosítása, hogy ma rendelkezünk a legpusztítóbb fegyverekkel, ami nagyobb felelősséggel jár egyéni és honvédelmi szinten egyaránt. - Tűzfegyverek csoportosítása a lövedék kilövésének módja alapján. - A gyalogsági és a kézfegyverek elkülönítése. - A lövészfegyverek főbb részeinek felismerése ábra alapján. A főbb részek alapvető feladatának ismerete. - A maroklőfegyverek kifejlesztése, történelmi okainak, alkalmazási körülményeinek ismerete. - A géppisztoly, a gépkarabély, a karabély, a puska, géppuska elkülönítésének ismerete, azok felismerése. - A gépkarabély főbb részeinek megismerése. - Puskák, légpuskák és géppuskák főbb jellemzőinek ismerete. - A lövegek és rakéták fogalmának ismerete, a		- Lőfegyver, tűzfegyver fogalma, újítások a tűzfegyverek fejlődése során. - A gyalogsági fegyverek és a kézfegyverek fogalma. - A lövészfegyverek főbb részei. A részek funkciója. - Pisztolyok és revolverek fogalma, kialakulásuk okai. - Géppisztoly, gépkarabély, karabély, puska, géppuska fogalma, a gépkarabély fontosabb jellemzői. - A gépkarabély főbb részei. - A löveg, rakéta, gránát, támadó és védő kézigranát fogalma, főbb jellemzőik. - Az aknák fogalma. - Páncélozott szállító jármű és a harckocsi fogalma. - Merev szárnyú és forgó szárnyú haditechnikai eszközök fogalma. - A Magyar Honvédség fontosabb haditechnikai eszközeinek lényegesebb jellemzői. - A drónok harcászati alkalmazásának lehetőségei. Drónok alkalmazása a polgári életben.

lövegek csoportosítása. - A kézigránátok és aknák fogalmának ismerete. - A páncélozott szállító jármű, a gyalogsági harcjármű és a harckocsi közötti különbség megértése. A harckocsik csoportosításának ismerete. - A légierő haditechnikai eszközei csoportosításának, alkalmazási lehetőségeiknek ismerete. - A drón technológiai alkalmazásának megértése, fejlődési lehetőségeinek felismerése.	
Kulcsfogalmak	Fegyver, löfegyver, tűzfegyver, maroklöfegyver, pisztoly, revolver, géppisztoly, karabély, gépkarabély, puska, légpuska, géppuska, köztes lőszer, löveg, rakéta, gránát, támadó kézigránát, védő kézigránát, akna, harcjármű, páncélozott szállítójármű, harckocsi, helikopter, robotrepülőgép, pilóta nélküli repülőgép, forgó szárnyú és merev szárnyú légi eszköz, drón.

Tematikai egység	2. Kibertudatossági alapismeretek	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Informatika tantárgyból korábban tanultak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kiberbiztonsággal, kibervédelemmel kapcsolatos alapfogalmak megismerése. A kibertámadási formák felismerése, azok elleni tevékenységek és szintjeinek megismerése.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A kibervédelem helyének, szerepének megértése a honvédelem rendszerében. - A kiberbiztonság legfontosabb fogalmainak ismerete. - Kibertámadási formák sajátosságainak, felismerhetőségük jeleinek azonosítása és azok elleni védekezés lehetőségeinek megismerése. - A kibervédelem szintjeinek értelmezése.		- A kibervédelem helye, szerepe a honvédelemben. - A kiberbiztonság és a védendő területek. - Kibertámadási formák sajátosságai, felismerhetőségük jelei és azok elleni védekezés lehetőségei. - A kibervédelem alapelemei. - A nemzetközi kibergyakorlatok jelentősége az információbiztonság és online védelem szempontjából. - Kibervédelmi erők a Magyar Honvédségben.
Kulcsfogalmak	Kiberbiztonság, kibervédelem, kibertámadás, kiberbűnözés, online védelem, információbiztonság, kibervédelmi erők.	

Tematikai egység	3. Egészségügyi ismeretek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	„A Magyar Honvédség” című tematikai egység ismerete. Az elsősegélynyújtásról az általános iskolában tanultak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető egészségügyi és elsősegélynyújtási ismeretek elsajátítása, eljárások és a szükséges eszközök használatának gyakorlása. A döntésképeség fejlesztése a döntéshoz szükséges tényezők felismerése, mérlegelése révén. A NATO harctéri egészségügyi ellátás alapelveinek megismerése. Az egyén felelősségének és elvárható viselkedésének megismerése.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- Az elsősegélynyújtás alapjainak ismerete. - Alapvető életjelenségek megismerése. - A baleseti helyszínen végrehajtandó tevékenység lépéseinek ismerete. - Az egyéni felelősség kérdéseinek megismerése – elvárható viselkedés. - Az eszméletlen állapot felismerésének módszerei, az eszméletlenség felismerése. - A légzésvizsgálat végrehajtásának képessége a gyakorlatban. - Sérültek mozgatásának módjai és alkalmazásuk ismerete. - Stabil oldalfekvő helyzet kivitelezése a gyakorlatban. - Az alapszintű újraélesztés (BLS) lépéseinek, kivitelezésének ismerete a gyakorlatban. - Az újraélesztés végrehajtásának ismerete		- Elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapfogalmak. - Az eszmélet vizsgálata. - A légzés hármass érzékelése. - A sérültek kimentésének módszerei és szabályai. - Sérültek és betegek mozgatása, fektetési módok, mozgatáshoz használható alkalmi eszközök. - Hirtelen szívhalál, alapszintű újraélesztés, a halál biztos jelei. - Automata defibrillátor jelölése (AED), használata. - Vérzéstípusok jellemzői. - Artériás nyomópontok. - Kötözési alapelvek. - A csontok és az ízületek sérülései, ellátásuk. - Rögzítési alapelvek. - Sérült katonák harctéri ellátásának szabályai. Az „arany óra” fogalom és a „6 perces” szabály. - Az elsősegély és a szaksegély tartalma. - A NATO sebesültellátás 4 szintje (ROLE I-IV.), feladataik,

automata defibrillátorral (AED). - A vérzéscsillás szabályainak ismerete, alkalmazásuk a gyakorlatban. -A törések és ízületi sérülések ellátásának, a rögzítési alapelvek ismerete a gyakorlatban. - A harctéri sérültek osztályozása fontosságának megértése, az osztályozás lényegének ismerete. - Az egyéni elsősegély-felszerelés használatának ismerete. - A NATO sebesültellátás szintjei feladatának, ellátási lehetőségeinek, helyének, a szakaszos sebesültellátás lényegének ismerete. - Harctéri sérültek ellátási alapelveinek megismerése, azok jelentőségének felismerése a gyakorlatban.	helyük. - A sérültek szállításának módszerei (MEDEVAC). - Az egyéni elsősegély felszerelés (IFAK).
Kulcsfogalmak	Sérült, beteg, időfaktor, eszméletlenség, Rautek-féle műfogás, stabil oldalfekvés, hirtelen szívhálál, újraélesztés, BLS, AED, nyomókötés, fedőkötés, szaksegély, sebesültgyűjtő fészek, első orvosi segély, egyéni elsősegély felszerelés, ROLE I., ROLE II., ROLE III., ROLE IV., MEDEVAC, IFAK.

Tematikai egység	4. Térkép- és tereptani alapismeretek	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Földrajz tantárgyból a térképészet alapelvei, térképtípusok, felszínformák, a földrajzi fókusz és a Globális Helymeghatározó Rendszer (GPS) fogalmának ismerete. „A Magyar Honvédség” című tematikai egység ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A terep fogalmának és hatásának megismerése, továbbá a terep és alkotóelemei szerepének megértése a katonai műveletekben. Az Univerzális Transzverzális Merkátor vetület (UTM-vetület) jellemzőinek megismerése. A földrajzi helymeghatározás során alkalmazott fontosabb koordináta- és azonosító rendszerek felépítésének és használatának megismerése a földfelszín pontjainak helymeghatározására. A terepi tájékozódás alapfogalmainak, fő műveleteinek, jellemzőinek álló helyzetben, illetve mozgás közben, valamint a tájékozódás során alkalmazott eszközeinek megismerése és alkalmazása. A műholdas és egyéb elektronikus helymeghatározó rendszerek felépítésének, elemei funkcióinak és ezek kapcsolatának megismerése. A GPS-alapú földrajzi helymeghatározás gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek megismerése.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
-A terep fogalmának ismerete, jelentőségének felismerése a fegyveres küzdelem szempontjából. - Terep felosztásának ismerete, a különböző tájtipusok felismerése. - Topográfiai térképek elemeinek megismerése. A domborzat, a vízrajz, a növényzet, a közlekedési hálózatok, a települések és az ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi és szolgáltatási létesítmények térképi ábrázolásának felismerése. - A méretarány értelmezése, a különböző méretarányú térképek összehasonlítása a felhasználás célja szerint. - Topográfiai térképek értelmezése, elemzése. - Térképszelvények jelölésének értelmezése. -A tájolók és az egyszerű iránytűk közötti különbségek ismerete. -A terepi tájékozódást segítő eszközök alkalmazása, térkép tájolása, fő világtájak kitűzésének ismerete. - A földrajzi, a mágneses és a hálózati északi irányok értelmezése. - Álláspont meghatározásának ismerete néhány módszer alkalmazásával.		-A terep osztályozása. - Jellemző tájtipusok, ezek hatásai a katonai tevékenységekre. -A terep ábrázolása, a térkép fogalma, a domborzat, a vízrajz topográfiai térképeken. - A szintvonalak típusai és alkalmazásuk. -A térképi méretarányok és a térképek szelvényméreteinek összefüggése. - Az egyezményes jelek szerepe a térképészetben. - A jelkulcs tartalma. - Térképek szelvényezése, a nemzetközi világtérkép alapján történő szelvényezés (IMW). -A tájoló részei, alkalmazása, északi irányok. - Álláspont meghatározása. - Geoid, forgási ellipszoid, Geodéziai Világrendszer (WGS) fogalmának lényege, vetületi alapismeretek. - A földrajzi koordináta rendszer jellemzői. - Az UTM koordinátáinak jellemzői. - Az MGRS helyazonosító rendszer. - Tájékozódás álló helyzetből és mozgás közben. -A terepi tájékozódás lényeges műveletei és eszközei. - A GPS-alapú helymeghatározás elve, és gyakorlati alkalmazási lehetőségei.

- A Földfelszín helyettesítő felületének értelmezése szemléltetés segítségével. - A földrajzi és derékszögű koordináta rendszer elvének megértése, koordináta meghatározása, koordináta részeinek ismerete. - A kezdő meridián jelentőségének megfogalmazása, a dátumvonal jelentése és jelentősége a rajta történő áthaladáskor. - Egy adott pont UTM koordinátájának a jelentése, az alkalmazott jelölések és a felírt számok sorrendiségének magyarázata. - A Katonai Azonosító Rendszer (MGRS-azonosító) felépítése, értelmezése a gyakorlatban. - Az alkalmazott térkép méretaránya és az MGRS-azonosító pontossága közötti összefüggés értelmezése. - Az álló helyzetből és a mozgás közben végzett tájékozódás összehasonlítása. - Azon tényezők ismerete és rendszerezése, amelyek zavarhatják vagy akadályozhatják a GPS-jelek vételét, esetleg egyéb elektronikus helymeghatározó rendszereket, ezáltal a helymeghatározást. - Annak tudatosítása, hogy a térképismeret, az alapján való tájékozódás a GPS-rendszerek mellett is alapvető tudás.	
Kulcsfogalmak	Terep, terepelem, tájtípus, jelkulcs, szintvonal, alapszintköz, szelvényezés, IMW-szelvényezési rendszer, tájoló, földrajzi észak, hálózati észak, mágneses észak, geoid, forgási ellipszoid, WGS, UTM, MGRS, azimut.

Tematikai egység	5. Biztonságpolitikai alapismeretek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tantárgyból a 20. századról tanultak ismerete. Földrajz tantárgyból a globalizáció jellemzőiről tanultak ismerete. A „Magyar Honvédség” című tematikai egység ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonsági kihívásokkal kapcsolatos általános alapfogalmak és jellemzők megismerése. Magyarország biztonságát fenyegető kihívások. A NATO létrejötte, a kollektív védelem és a kollektív biztonság fogalmának megismerése, a szervezet bővítése folyamatának, feladatrendszere változásának és működése alapelveinek áttekintése. Az Európai Unió és az európai integráció fogalmának, az Európai Unió létrejötte állomásainak megismerése, az Európai Unió bővítésének lépései napjainkig. Az ENSZ szerepének megismerése a nemzetközi biztonság megőrzésében, létrehozásának történelmi körülményei és állomásai, az ENSZ válságkezelésének, a válságreakáló műveletek jellemzőinek bemutatása. Egyéni válságkezelési kompetenciák kialakítása. Kulturális identitás erősítése a tanulóknál.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A biztonsági kihívás fogalmának ismerete, kihívások csoportosítása, globalizáció, napjaink nemzetközi erőviszonyait befolyásoló tényezők, napjaink világrendjének megértése. - Magyarország biztonságpolitikai helyzetének megismerése, hazánkat fenyegető biztonsági kihívások értelmezése. -A terrorizmus jelenségének megértése és a terrorizmus elleni küzdelem jelentőségének felismerése. - Szövetségi rendszerek jelentőségének felismerése hazánk szempontjából. - A NATO létrejöttének, bővítésének		- A biztonsági kihívás fogalma, típusai. - A globalizáció fogalma, hatása a biztonságra. - Napjaink nemzetközi erőviszonyait meghatározó tényezők. - A biztonságot fenyegető katonai és nem katonai tényezők. - A hazánk biztonságát fenyegető nem katonai és katonai kihívások. -A terrorizmus fogalma, a terrorizmus elleni küzdelem eszközei. - A NATO létrejöttének okai, működésének alapelvei, legfontosabb szervei, szerepkörének bővülése. - A NATO bővítésének eddigi állomásai. -A terrorizmus jellemző vonásai. - Az Európai Unió létrejötte, fejlődése.

körülményei és fázisainak ismerete. - A NATO tevékenységének alakulását befolyásoló tényezők ismerete. - Az EU alapításának, előzményeinek, bővítési állomásainak, azok szükségszerűségeinek felismerése. - Az ENSZ létrejötte okainak, történelmi háttérének értelmezése. - Az ENSZ BT tagjainak, hatáskörének ismerete, az állandó tagok vétőjogának értelmezése és az állandó tagok összetételének okai. - Válságreakáló és békétámogató műveletek fő jellemzőinek ismerete. - A Magyar Honvédség válságreakálásban való részvételének megismertetése példákon keresztül. - A jövőbe vetett közösségi bizalom felismerése történelmi alakok példáin keresztül. - Az egyéni bizalom erősítésének felismerése, mentális jóllét és terhelhetőség. - A kritikus helyzetekben hozott döntések és cselekedetek jelentőségeinek felismerése, a sikeres válságkezelés példáin keresztül. - A magyar katonai kulturális identitás jegyeinek felismerése a képzőművészet területein, történelmi folyamatosságának megértése.	- Az ENSZ Biztonsági Tanács feladata. - Az ENSZ válságkezelésének jellemzői. - Válságreakáló műveletek fogalma, alapelvei. - Békétámogató és egyéb válságreakáló műveletek főbb típusai, jellemzőik. - Válsághelyzet, kritikus döntések, fegyelmezett végrehajtás, bizalom és együttműködés. - Stressz és pozitív megküzdési stratégiák. - A katonaelet a magyar művészetben (irodalom, festészet, zene ikonikus alkotásain keresztül).
Kulcsfogalmak	Biztonsági kihívás, globalizáció, globális, kontinentális, regionális, szubregionális, lokális, illegális migráció, kollektív védelem, kollektív biztonság, konszenzus, Észak-atlanti Tanács, válságreakáló műveletek, proliferáció, konszenzus, „out of area” misszió, európai integráció, terrorizmus, terrorista, békétámogatás, békeművelet, béketeremtés, békefenntartás, békekikényszerítés, békeépítés, humanitárius segélynyújtás, nem háborús művelet, embargó, kiürítés, kimenekítés, NATO, EU, ENSZ, biztonsági tanács.

Tematikai egység	6. Általános katonai ismeretek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	„A Magyar Honvédség” és a „Biztonságpolitikai alapismeretek” című tematikai egységek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A harc fogalmának, fontosabb kategóriáinak, a támadás és a védelem alapjainak megismerése. A katonai híradás alapjainak megismerése, a NATO fonetikus ABC elsajátítása. Az atom-, biológiai és vegyi (ABV) hadviseléssel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A függelmi viszony, a parancs jellemzőinek, a Magyar Honvédség mindennapi működésének megismerése.	
Fejlesztési követelmények	Ismeretek	
- A harc helyének és szerepének változásait megismerni a különböző történelmi korszakokban. - A manőver formáinak felismerése ábra segítségével. - A háborúk tapasztalatai alapján a harc általános törvényszerűségeinek megfogalmazása. - A védelem és a támadás céljának, formáinak értelmezése. Annak megértése, hogy harcban a végső siker csak támadással érhető el. - Ábra segítségével az alapvető harci alakzatok felismerése. - Az 1., 2., 3., 4. generációs hadviselés főbb jellemzőinek ismerete, elhelyezése a történelemben. A 4. generációs hadviselés különlegessége. - A NATO fonetikus ABC alkalmazása szavak betűzésében, az S.O.S.-kód ismerete, a Morse-	- A hadviselés változása a 21. században. - A harc és az összefegyvernemi harc fogalma és fajtái, a csapás, a tűz, a manőver fogalma. - A védelem és a támadás fogalma, lényege, formái. A védelem méretei. - A katona gyalogos mozgása a harcmezőn, harci alakzatok. - A harcterület felosztása. - A hadviselés generációi. - A katonai híradóeszközök használata, a forgalmazás szabályai, a NATO fonetikus ABC-je. A Morse-kódok lényege. - A nukleáris fegyverek fogalma, működésük általános bemutatása, atomrobbanás pusztító hatásai. - A nukleáris fegyverek és a radioaktív fegyverek közötti különbségek. A nukleáris fegyverek stratégiai szerepe a hadászatban. Korlátozások. - Biológiai fegyverek általános jellemzői, kialakulásuk. Alkalmazásuk hadászati jelentősége. Korlátozások.	

kódok alkalmazása táblázat segítségével. A forgalmazás szabályainak gyakorlati alkalmazása. - Az atomfegyverek elterjedését megakadályozó nemzetközi egyezmények ismerete, napjaink problémáinak felismerése az atomfegyverek terjedése területén. - A nukleáris fegyverek pusztító hatásainak megismerése. - A nukleáris fegyverek és a radioaktív fegyverek közötti különbség megértése. - A biológiai fegyverek sajátosságainak, alkalmazásuk eszközeinek, és az ellenük történő védekezés lehetőségeinek ismerete. - A vegyi fegyverek általános jellemzői és alkalmazásuk megismerése. - A védekezés lehetőségeinek értelmezése az ABV-fegyverek hatásai ellen. - A függelmi viszony tartalmának értelmezése. - Az előljáró, az alárendelt, a rangidős, a parancs fogalmainak ismerete. - A katonák általános kötelességeinek és jogainak megismerése. - Az alegység szintű szolgálat feladatainak ismerete, a szolgálatba vezénylés általános szabályainak értelmezése. - A szabályzat szerinti élet és a napirend jelentőségének, funkcióinak megértése.	- Vegyi fegyverek általános jellemzői, kialakulásuk. Alkalmazásuk hadászati jelentősége. Korlátozásuk. - ABV védelem. Egyéni védőeszközök, kollektív védőeszközök. Aktív- és passzív védelem. - A mentesítés jelentősége. Egyéni és kollektív mentesítés lehetőségei. - A függelmi viszony tartalma, az előljáró, az alárendelt, a rangidős, a parancs jellemzői. - A katonákkal szemben támasztott legfőbb elvárások. A katonák általános kötelességei és jogai. - A katonai napirend. - Az alegység szintű szolgálat. - A szolgálati érintkezés szabályai.
Kulcsfogalmak	Harc, összefegyvernemi harc, csapás, tűz, manőver, érdekeltségi terület, hadművelleti terület, mélységi terület, közeli terület, mögöttes terület, rajállás, szakasztámpont, századtámpont, zászlóalj-védőkörlet, harci alakzatok, NATO fonetikus ABC, Morse-kód, S.O.S., láncreakció, maghasadás, magfúzió, biológiai harcanyag, mérgező harcanyag, vegyi- és sugárfelderítés, ABV-védőruha, függelmi viszony, szolgálati előljáró, hivatali felettes, szakmai előljáró, rangidős, szolgálati érintkezés, kihallgatás, parancskihirdetés, ügyeleti szolgálat.

Tematikai egység	7. Hadijogi alapismeretek	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	„A Magyar Honvédség” és az „Általános katonai ismeretek” című tematikai egységek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A harcképtelenség ismérveinek és annak megismerése, hogy milyen esetekben illeti meg az elfogott katonát a hadifogolytátság. A zsoldosok, a kémek és a terroristák jellemző vonásainak megkülönböztetése, a hadifoglyokkal történő bánásmód alapvető szabályainak, a polgári lakosság védelmére vonatkozó szabályok megismerése. A Nemzetközi Büntetőbíróság feladatának, tevékenysége fontosabb jellemzőinek megismerése.	
Fejlesztési követelmények		Ismeretek
- A hágai és a genfi egyezmények alapvető tartalmának értelmezése. - A harcos fogalmának ismerete, a megkülönböztetés jelentőségének megértése. - A hadifoglyokkal való bánásmód szabályozásának megismerése. - Annak megértése, hogy a háborúban is vannak kötelezettségek és jogok. - A polgári lakosság védelmének kiemelt jogi jelentőségének felismerése. - A gyermekek védelméről szóló intézkedések jelentőségének megismerése. - A háborús bűncselekmények fajtáinak és fogalmi körének ismerete.		- A hadijog szükségessége, a genfi és a hágai egyezmények létrejöttének körülményei. - A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága (ICRC) létrejötte. - A fegyveres konfliktusok áldozatainak védelme, a hadviselés módjainak és eszközeinek szabályozása - A harcos, a kém és a zsoldos fogalma. - A hadifoglyokkal történő bánásmód szabályai, a harcképtelenség ismérvei. - A megkülönböztetés nélküli támadás tilalma, a polgári lakosság védelme. - Az ENSZ gyerekjogi egyezménye. - A polgári lakosság védelme háború esetén. - A hadviselés módjai és eszközei. - A háborús bűncselekmények fogalma, fontosabb típusai, a Nemzetközi Büntetőbíróság.

Kulcsfogalmak	Hágai és genfi egyezmény, harcos, civil, hadifogoly, zsoldos, kém, hadicsel, hitszegés, meglepő akna, háborús bűn, Nemzetközi Büntetőbíróság, az ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezménye, népirtás, emberiség elleni bűntett, háborús bűntett.
----------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló - megismeri a lőfegyverek kialakulásának, fejlődésének történetét és a fejlődés okait, a legfontosabb lőfegyverfajtákat, - megismeri a harcjárművek alapvető típusait, - megismeri a Magyar Honvédségben rendszeresített legfontosabb haditechnikai eszközök lényegesebb tulajdonságait, továbbá képes felismerni azokat ábra segítségével, - megismeri a vérzéscsillapítás, az újraélesztés, a csont- és ízületi sérülésekkel kapcsolatos alapvető elsősegélynyújtás feladatait, képes a tanult egészségügyi eljárások szabályos végrehajtására a gyakorlatban is, - megismeri a katasztrófa helyzetben és a tömeges balesetekben szükséges elsősegélynyújtó feladatokat, valamint a katonák harctéri egészségügyi ellátási rendszerét, - megismeri a terep fogalmát, a főbb tájtípusok tulajdonságait és a katonai műveletekre gyakorolt hatásukat, - megismeri a katonai célú térképezés során alkalmazott vetülettípusokat és ezek jellemzőit, a térképi jelkulcs fogalmát, felépítését és tartalmát, valamint a térképeken alkalmazott kartográfiai jelek rendszerét, - megismeri a terepi tájékozódás alapfogalmait, fő műveleteit, és képes a gyakorlatban tanult eljárások végrehajtására, - megismeri a műholdas helymeghatározó rendszerek felépítését, - megismeri a hadijoggal kapcsolatos alapvető tudnivalókat, - megismeri a hazánkat fenyegető biztonságpolitikai kockázatokat, - megérti a biztonságpolitikai kockázatok függvényében a honvédelem szükségességét, - tisztában van Magyarország helyével és szerepével a NATO-ban és az Európai Unióban, - megérti, hogy a NATO és az Európai Unió milyen biztonsági garanciákat jelent hazánk számára, - megismeri az ENSZ létrejöttének körülményeit, az ENSZ BT összetételét, a konszenzus és a vétó fogalmát, - megismeri a válságreakáló műveletek legfontosabb típusait, helyüket a katonai műveletek rendszerében, - megismeri a Magyar Honvédség hozzájárulását az ENSZ-, EU-, NATO-missziókhöz, - megismeri a modern hadviselés kialakulásának fontosabb állomásait és azon fontosabb jellemzőit, amelyek döntő hatást gyakorolnak a hadseregek tevékenységére, - megismeri a harcászattal kapcsolatos alapfogalmakat, - képes alkalmazni a NATO fonetikus ABC-t és a Morse-kódokat, megismeri az S.O.S Morse-kódot, jelentését és alkalmazását, - megismeri a tömegpusztító fegyverek csoportosítását, legfontosabb jellemzőiket, érti a fegyverek szabályozásával kapcsolatos egyezmények szükségességét, - megérti, hogy az egyén erőssége, ellenállóképessége fontos a honvédelem szempontjából, az egyén helye a magyar katonai hagyományokban pedig nemcsak a múltat, hanem a jelent és a jövőt is meghatározza, - megismeri a függelmi viszony, a parancs, az előjáró, az alárendelt és a rangidős fogalmát, érti a szolgálati érintkezés szabályainak szükségességét, - képes napirendet készíteni, megismeri a katonai napirend legfontosabb elemeit, - szert tesz olyan gyakorlati ismeretekre, amelyek segítenek fejleszteni az önfegyelmet, a kitartást, és szert tesz olyan általános katonai műveltségre, amely segíti őt eligazodni a napi történésekben, - képes a tanult területekről gondolatait írásban és szóban összefüggően kifejezni, fogalmak, képek és források felhasználásával összehasonlításokat és elemzéseket készíteni.
---	--